

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

15 januari 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het afvalverwijderingsplan 1997-2001

Interpellatie van de heer Marc Olivier tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervanging van loden waterleidingen door milieuvriendelijke alternatieven ingevolge een beslissing van de Europese Raad van Ministers van Leefmilieu en het doorrekenen van de kosten aan de consument

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Donderdag 15 januari 1998

VOORZITTER : De heer Dirk Van Mechelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.04 uur.*

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het afvalverwijderingsplan 1997-2001

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het afvalverwijderingsplan 1997-2001.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer, de voorzitter, mijnheer de minister, om de zaak warm te houden heb ik het nog maar eens over de afvalverwijdering. Zoals u bekend is, keurde de Vlaamse regering op 19 september jongstleden op uw voorstel een planning goed voor de eindverwerking van afval. Tot ieders verbazing werden de meeste beslissingen in feite opengelaten. De nu reeds lang aanslepende besluiteloosheid van de regering in deze kwestie wordt dus redelijk pijnlijk. Voor de provincie Antwerpen lag nochtans een duidelijk plan voor van het samenwerkingsverband Averpa. Hierin wou men 300.000 ton afval verwerken bij Indaver in Beveren. De mogelijkheid van diversificatie zou daarbij actief worden onderzocht. Deze commissie heeft zelf kennis genomen van de resultaten van de studie van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij, en het potentieel dat daaruit blijkt voor een scheidings- en vergistingsinstallatie van 150.000 ton op de site te Beveren. In het plan van Averpa was ook de toekomst van de Hooge Maey opgenomen. Uitgaande van een afbouw van het storten op andere stortplaatsen in de provincie, werd nog in een stortcapaciteit voorzien voor de Hooge Maey. Dit gebeurde op basis van uitspraken van de mensen van OVAM binnen Averpa, die een ophoging van de storten van Igemo in Lier en IOK

in Olen onverantwoord noemden. OVAM participeert overigens ook zelf in de Averpa-constructie, via de Vlaamse Maatschappij voor Afvalrecuperatie.

Maar blijkbaar zijn dit soort van meningen eerder wisselvallig : onlangs liet diezelfde OVAM immers weten dat ze in beroep gaat tegen de beslissing van de bestendige deputatie van de provincie Antwerpen om een vergunning af te leveren voor drie van de vier terreinen op de Hooge Maey. Eén terrein zou worden opgehoogd van 40 naar 55 meter. Twee andere terreinen mogen volgens de provincie in gebruik worden genomen na de noodzakelijke sanering. Dit alles dreigt nu echter door de OVAM te worden doorkruist.

Wellicht heeft dit ook te maken met de onduidelijkheid die bestaat rond het principiële stortverbod dat de minister reeds voor 1 juli van dit jaar in het vooruitzicht stelt. Het is immers duidelijk dat dit niet kan worden gehaald, zeker als men in een uitweg wil blijven voorzien voor het afval dat nu wordt verbrand in verouderde verbrandingsinstallaties. De selectieve inzameling van huishoudelijk afval gaat in de stad Antwerpen pas op 1 april van start. Ook ik vind dit veel te laat, maar de fout ligt duidelijk niet bij de Agalev-fractie in Antwerpen. De verantwoordelijken voor deze traagheid, die in deze en de vorige zittingsperiodes te vinden zijn, houden zich op dit vlak verdacht stil. Hoe dan ook betekent dit dat een belangrijke stortcapaciteit op de Hooge Maey nog enige jaren nodig zal zijn, als de minister inderdaad, zoals hij blijft beweren, een overcapaciteit van verbrandingsovens wil tegengaan. Laten we in dit verband geen verstoppertje meer spelen en niet trachten de zwarte piet door te schuiven. De minister moet hierover zo snel mogelijk duidelijkheid verschaffen, zodat ook de OVAM weet waar ze aan toe is.

De minister heeft het over kortlopende individuele afwijkingen. Dat lees ik althans in de regeringsbe-

Malcorps

slissing. Daarin zie ik geen probleem, want ook voor mij staat vast dat het storten van afval vanuit het oogpunt van milieu en gezondheid een slechte oplossing is en blijft. Maar laten we toch ook niet vergeten dat na verbranding nog steeds grote hoeveelheden afval moeten worden gestort. Het gaat met name om 25 tot 30 percent van het afval, dat bovendien sterker is verontreinigd dan het huisvuil dat in de oven ging. Een stortverbod is dus in zekere zin relatief. Een klassieke roosteroven kan daarom nog steeds het best worden beschouwd als een vorm van voorbehandeling voordat het afval wordt gestort of, in het beste geval, verder verwerkt.

Ondanks alle hoogdravende beweringen van de CVP in de Kempen en zelfs van topmensen van IOK, lijkt het er sterk op dat er achter de schermen toch verder werd gelobbyd voor een nieuwe verbrandingsoven in de Kempen. Of dat er wordt gesleuteld aan een politiek akkoord, waarbij IOK dan minstens als troostprijs een ophoging van haar stort in Olen zou lospeuteren. De OVAM verstrekke terzake intussen reeds een positief advies. Goed, er komen dus nog allerlei verdere studies. Maar één ding is hierbij toch van wezenlijk belang, als we goed hebben geluisterd naar de heer Dirk Cleiren van de GOM. De beslissing in verband met welke technologie voor de eindverwerking van het afval wordt ingezet, en die over de locatie hangen in feite samen. Vandaar de logische vraag of dit ook in de praktijk op deze wijze zal gebeuren. Of komt er een aparte MER over de locatie en een aparte Emmer over het soort installatie, of omgekeerd? Concreet: kan over de locatie worden beslist zodat daardoor de technologiekeuze wordt gehypothekeerd?

Tot zover het eerste gedeelte van mijn interpellatie, dat handelde over de beslissing over de nieuwe verbrandingscapaciteit. In een tweede deel wil ik het hebben over de verdere afhandeling van het dossier van de vijf verouderde verbrandingsovens, die de normen overschreden. Ook hier moet ik vaststellen dat bestuurloosheid troef is. Na een aanvankelijk krachtadig optreden, waarbij vijf installaties tegelijk werden gesloten, krabbelt de minister voortdurend verder terug. Drie van de vijf gesloten ovens zijn alweer open. Er zijn dus twee mogelijkheden: ofwel was de beslissing om deze ovens te sluiten roekeloos en onverantwoord, ofwel is de beslissing om ze meteen weer te openen roekeloos en onverantwoord. Positief is wel dat in de beslissing over de nieuwe capaciteit, in een buffercapaciteit is voorzien voor de vervanging van

verouderde ovens. Hopelijk zal die dan ook daadwerkelijk worden aangewend.

De heropening van de oven te Houthalen is onbegrijpelijk. Naar verluidt, werd in het advies van de commissie met geen woord gerept over de gezondheidsproblematiek. Nochtans behoorde dit toch uitdrukkelijk tot de opdracht van de commissie van experts onder leiding van de heer Baeyens. De minister stelde zelfs zeer duidelijk dat de volksgezondheid voor hem prioritair is. Hoe kon hij dan een dergelijk advies aanvaarden? Het kan toch niet dat het werk van experts wordt gereduceerd tot een advies van ingenieurs over de mate waarin ovens de dioxinenorm van 0,1 nanogram kunnen halen. Overigens moeten we ons ook vragen stellen bij het aanwijzen van de heer Baeyens als voorzitter van die commissie. Hij is vroeger immers nog werkzaam geweest bij het bedrijf Seghers.

Als het enkel om een technisch dioxineadvies gaat van ingenieurs, worden verscheidene elementen die van doorslaggevend belang kunnen zijn, gewoon niet in de beslissing opgenomen. Ik overloop ze even.

Ten eerste is er de manier waarop de dioxinenorm wordt gehaald. Gewoon een gat maken in een schouw en daar letterlijk met een schop actieve kool in kiepen – ik overdrijf echt niet – om vervolgens advertenties te plaatsen dat men nog maar 0,064 nanogram uitstoot, is toch al te doorzichtig. Ik maak er zeker geen karikatuur van. Ik baseer me voor deze verklaring op de bevindingen van leden van de commissie.

Of er echte garanties zijn dat bij het plaatsen van tijdelijke noodinstallaties de norm permanent zal worden gehaald, is lang niet zeker. Zo heb ik hier een omstandig technisch advies van de heer Bueckens – voor ons toch een onverdachte bron – die in de afweging over de Isvag-oven zegt dat men door een tijdelijke noodinstallatie hoogstens in de buurt kan komen van de wettelijke dioxinenorm. Ik wil niet moeilijk doen, maar ik moet toch het volgende kwijt. In de buurt van de norm komen, is niet hetzelfde als wat in dit parlement wordt gesteld: de volksgezondheid gaat voor, en de wettelijke norm – niet een of andere gedoognorm – moet worden gehaald.

Zo kunnen ook ernstige vragen worden gesteld bij de wijze waarop wordt omgesprongen met actieve kool zelf – immers ook niet bevorderlijk voor de gezondheid – en nadien met de door dioxines verontreinigde actieve kool. In Houthalen nam men

Malcorps

het blijkbaar niet zo nauw, zelfs niet met de gezondheid van de eigen werknemers.

Ten tweede gaat het niet alleen over dioxines, maar ook over andere emissiewaarden. Daarover wordt echter in alle talen gezwegen. Het ten derde sluit hier rechtstreeks bij aan. Het is niet echt verstandig om enkel rekening te houden met de metingen op één bepaald moment. Vooral de uitstoot op jaarbasis is belangrijk. In Vlarem zijn hiervoor drempelwaarden vastgelegd. In het jaarverslag van REMO blijkt dat de verbrandingsoven deze ruim overschrijdt. Heeft de commissie dit onderzocht? Zo nee, waarom niet? De jaaruitstoot geeft toch een veel beter beeld van de ernst van de problematiek dan toevallige metingen, die wel door allerhande omstandigheden kunnen worden beïnvloed.

Ten vierde is er natuurlijk ook de volledige gezondheidsproblematiek. Een objectief gegeven is allicht de historische vervuiling: de uitstoot die accumuleerde in de omgeving van de oven doordat jaren na elkaar te hoge vuilvrachten werden uitgebraakt. Verder is er zeker bij ovens die midden in woonwijken liggen, zo snel mogelijk uitsluitel nodig over bestaande of mogelijke gezondheidsproblemen. Als blijkt dat het door de vroegere uitstoot van de oven – of om andere redenen, zoals de vervuiling door het verkeer of door industrie – gaat om voor de volksgezondheid gevoelige zones, dan is een aangepast beleid noodzakelijk. Het voorzorgsprincipe moet prioritair blijven.

Ik sta met deze mening zeker niet alleen. Gisteren nog maakten vier professoren van de Antwerpse universiteit in ongezouten bewoordingen bekend dat ze het om gezondheidsredenen onverantwoord zouden vinden dat de oven te Wilrijk opnieuw zou opengaan. Ze veegden ook de vloer aan met de stelling dat dioxine-emissies in de lucht geen risico vormen, of met de stelling dat dioxine geen bewezen kankerverwekker is. Voor wie daarover nog twijfels koestert, heb ik de lijst bij van het Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek, met dioxines duidelijk geklasseerd in groep 1, namelijk kankerverwekkend voor mensen.

Zeker inzake de toekomstige beslissing over de Isvag-oven, waarbij het in de eerste plaats gaat om de vastgestelde gezondheidseffecten, moet aan elk van deze bijkomende vragen voor 100 procent worden voldaan. Hetzelfde geldt voor andere ovens, zoals bijvoorbeeld de MIWA-oven te Sint-Niklaas.

Ik kom dan bij het derde gedeelte van mijn interpellatie. Tussen de bedrijven door wordt ook nog gelobbyd voor de eindverwerking van andere afvalstromen, die vergelijkbaar zijn met huishoudelijke afvalstoffen, maar voorlopig even niet worden meegerekend. Ik verwijs in dat verband naar het hele dossier van het milieupark van Fabricom in de Gentse Kanaalzone. Mevrouw Dua zal daar straks nog verder op ingaan.

Ik zet mijn vragen nog even op een rijtje. Op basis van welke criteria werd de verbrandingsoven van Houthalen weer geopend? Met andere woorden, was de volksgezondheid daarbij de primordiale overweging? Zal de gezondheidsnorm de prioritairere overweging zijn bij de volgende beslissingen, bijvoorbeeld over de Isvag-oven? Kwam het advies over Houthalen er na eenstemmig advies van de commissie van experts? Welke garanties zijn er dat de heropende ovens van Houthalen, Oostende en Sint-Niklaas de wettelijke norm voor dioxines en andere stoffen zullen halen? Is hier nog sprake van een gedoognorm of een gedoogtermijn voor tijdelijke oplossingen? Komen er overal continue metingen, ook van dioxines? Krijgt de commissie voor Leefmilieu rechtstreeks inzage in deze metingen?

Uit de jaarverslagen van REMO in Houthalen en ISVAG in Wilrijk blijkt dat deze ovens inzake de jaaruitstoot een hele reeks drempelwaarde fors overschrijden. Deze drempelvoorwaarden zijn opgenomen in de bepalingen over de emissiejaarverslagen in bijlage 4.1.8 van Vlarem II. Wat is het statuut van deze drempelwaarde?

Is de totale jaaruitstoot een criterium waarmee de minister rekening houdt? Waarom was hier dan niet in voorzien in de opdrachten van de commissie van experts?

Ik heb ook nog enkele vragen over de communicatiecommissies. Er is er één in Houthalen. Is het de bedoeling voor elk van de ovens zo een commissie op te richten? Hoe wordt die dan samengesteld? Waarom volgt de minister het afvalplan Averpa van de provincie Antwerpen niet? In het afvalstoffendecreet wordt aan de provincies toch een coördinerende taak gegeven. Waarom wordt de invulling van 350.000 ton dan toch nog opengelaten? Behoort een locatie in Oost-Antwerpen nog steeds tot de mogelijkheden? Daarover bestond enige verwarring in de pers. Over welke locaties in Antwerpen en Limburg zal nu juist een MER worden opgemaakt?

In welke mate wordt voor de provincie Antwerpen

Malcorps

en de rest van Vlaanderen rekening gehouden met andere technologieën dan klassieke verbranding? In welke mate is voor de provincie Antwerpen de beslissing over de beste beschikbare technologie verbonden met de beslissing over de locatie?

Is de minister van mening dat de storten van Igemo en IOK nog kunnen opgehoogd worden? Is dit de eventuele pasmunt voor het niet vestigen van een verbrandingsoven in de Kempen?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, dit is een omstandige interpellatie over een aantal actuele dossiers en de verwijderingsplannen. De Vlaamse regering heeft terzake de laatste beslissingen genomen.

Het stortverbod is opgenomen in Vlarea, het Vlaams Reglement voor Afvalvoorkoming. Het gaat niet om een intentieverklaring, maar wel om een formele beslissing van de Vlaamse regering. We wachten nog op de vertaling en publicatie. Op dat moment zal de regel inzake stortverbod voor huishoudelijk en gelijkgesteld afval in voege treden, en zal de afwijking hiervan uitdrukkelijk moeten worden gemotiveerd. De voorwaarden hiervoor zijn sterk beperkend opgesteld.

Men moet echter over een goed alternatief beschikken. U stelt correct vast dat naast preventie en recyclage, de verwijdering via verbranding een voor de hand liggend alternatief is. Het uitgangspunt is wel dat men – letterlijk – de nodige druk op de ketel moet houden. Men moet ervoor zorgen dat het eerste en tweede alternatief zo optimaal mogelijk worden benut.

Er werd ook een beslissing genomen over de plaats waar de ontbrekende capaciteit die in het verwijderingsplan is opgenomen, moet komen. De totale capaciteit voor Antwerpen en Limburg wordt geraamd op maximaal 350.000 ton, waarvan 200.000 in de provincie Limburg en 150.000 in de provincie Antwerpen. De provincie Antwerpen heeft nooit uitdrukkelijk gezegd welke plaats ze zou kiezen. Ze heeft hierover een studie gemaakt, samen met Aeverpa. Meer dan waarschijnlijk zal de campus Beveren worden aangeduid. Er zijn echter nog andere mogelijkheden. Het was juist om dit modulair systeem uit te bouwen, dat ze de capaciteit van 150.000 ton in reserve heeft gehouden.

In het verwijderingsplan staat dat men samen met Antwerpen en Limburg kan nagaan of zij niet gezamenlijk één oplossing kunnen voorstellen. Dat lijkt me logisch. Ik stel vast dat er ijverig wordt gewerkt aan allerhande scenario's, waarbij onder meer ook de mogelijkheid van transport via waterwegen wordt onderzocht. Als dit niet lukt, dan moet Antwerpen een oplossing voorstellen. Dat zal in samenspraak met de betrokken partners gebeuren.

Het is niet correct te zeggen dat de CVP van de Antwerpse Kempen hierin een beslissende stem heeft. De CVP heeft wel een standpunt ingenomen, net zoals elke andere politieke partij. Uw spelregels zijn misschien verschillend. Dat wil echter nog niet zeggen dat wij de CVP-beslissing overnemen. U kent de Kempense CVP te veel macht toe. De gouverneur speelt hier een coördinerende rol, en hij heeft die naar behoren vervuld. Ik stel enkel vast dat de violen nog niet op elkaar zijn afgestemd. Daarom hebben we voorgesteld hen daarbij behulpzaam te zijn.

Zowel voor de eerste als de tweede oefening van het MER, wordt aan OVAM gevraagd om een voorbereidende studie te maken. Er bestaan reeds een aantal studies waarop men zich kan baseren. Zo beschikt men al over verschillende gegevens over de mogelijke locaties. OVAM zal het studiemateriaal ter beschikking stellen. Dit geldt zowel voor de gezamenlijke locatie van de resterende verwijderingsbehoefte van Antwerpen en Limburg, als voor een afzonderlijke oplossing. Men zal dan een locatie in Antwerpen en Limburg moeten vinden. Dat is de afspraak; het is geen vlucht vooruit. We laten de twee mogelijkheden open. Dit is te verkiezen boven een eenzijdige beslissing van bovenaf.

Er is ambtshalve een aanvulling van de voorwaarden voor de verbrandingsoven van Houthalen opgenomen, op advies van de bijzondere onderzoekscommissie. Die commissie heeft hier trouwens ook verduidelijkt hoe zij dat ziet en wat haar mogelijkheden zijn. Er werden een aantal vragen gesteld die ook verhelderend waren voor de leden van de commissie. Het gezondheidsaspect is, naast de situering in de omgeving, ook door hen uitdrukkelijk als één van de belangrijke criteria aangeduid.

Het advies voor Houthalen was gebaseerd op de eigenschappen van de installatie, gekoppeld aan de maatregelen om de Vlarem-normen te kunnen respecteren. Dit advies werd door alle leden goedgekeurd, ook door dokter Dondeyne van de afde-

Kelchtermans

ling gezondheidszorg. Het was dus een eenstemmig advies. Ik ga er vanuit dat ook het gezondheidsaspect uitdrukkelijk aan bod is gekomen, dat was immers de opdracht.

Ik heb ook het door u vermelde verhaal gehoord, dat men de uitstoot van dioxines manueel zou trachten te voorkomen. Bij mijn weten werd hieraan geen gevolg gegeven, al moet ik dat nog controleren. Men heeft uiteindelijk de mechanische en automatische methode opgelegd. (*Opmerking van de heer Johan Malcorps*)

U maakt er zelf een karikatuur van door te zeggen dat men de actieve kool er met een schop moest ingooien. De commissie heeft dat soort zaken niet aanvaard. Men heeft een noodinstallatie aanvaard met de garantie dat men daarmee de 0,1-norm kan halen. Dat geldt trouwens ook voor de installaties van Sint-Niklaas en Oostende, waar men precies op dezelfde manier heeft gewerkt. De norm van 0,1 nanogram toxisch equivalent per kubieke meter is nooit ter discussie gesteld.

Men geeft ook de indruk – zij het niet vandaag – dat we aanvankelijk een soort gedoognorm hadden opgesteld. Daarvan is echter nooit sprake geweest. Men heeft wel een eerste criterium gesteld waarbinnen men een beslissing zou nemen. We hebben dat na de discussie ogenblikkelijk terug op 0,1 gezet. Ik denk niet dat we deze discussie nog eens hoeven over te doen.

Men zegt mij dat de norm het best op 0,1 kan worden gehouden omdat de uitstoot daaronder niet meer meetbaar is. Ook in de discussies die momenteel met de bedrijven worden gevoerd over dezelfde problematiek, was men het daarover eens. Ik weet niet of het juist is en of het elders beter is, maar dat is wat men mij zegt.

Ook de bijzondere onderzoekscommissie stelt de Vlare-normen niet ter discussie, tenzij men kan aantonen dat uit het oogpunt van gezondheid zelfs de 0,1-norm niet meer kan worden aanvaard. Dat heb ik ook begrepen uit het debat in de plenaire vergadering. Men heeft wel gezegd dat de Europese norm terzake moet worden gerespecteerd en dat er dus geen afwijking kan worden toegestaan.

U hebt ook een aantal vragen gesteld over de drempelwaarden voor andere verontreinigende stoffen en hoe wordt bepaald of een emissiejaarverslag al dan niet moet worden opgesteld. Dat wordt uitdrukkelijk voorzien in Vlare II, afdeling

4.1.8 met bijlagen. Indien de totale emissie voor een verontreinigende stof van een hinderlijke inrichting hoger is dan deze drempelwaarden, moet een emissiejaarverslag worden opgesteld.

Dat betekent zeker niet dat een overschrijding van deze drempelwaarden automatisch een gevaar voor de volksgezondheid betekent. Aan de bijzondere onderzoekscommissie is trouwens opdracht gegeven om voor alle huisvuilovens te onderzoeken of de verdere exploitatie kan worden toegelaten in het licht van de naleving van de Vlare-normen en rekening houdend met de omgevingsituatie. Dat werd door de commissie zelf ook toegelicht in de bespreking van haar opdracht. Er wordt dus ook rekening gehouden met de totale jaarlijkse emissies.

Daarenboven kan de milieu-inspectie nog altijd autonoom de meest drastische maatregelen treffen, indien er zich problemen zouden voordoen. Dat wordt door niemand betwist en het doet ook geen afbreuk aan de opdracht van bijzondere onderzoekscommissie.

De heer Johan Malcorps : Wat gebeurt er als men daar duidelijk boven zit, zoals voor Houthalen vaak het geval was in het verleden ?

Minister Theo Kelchtermans : De bijzondere onderzoekscommissie heeft vastgesteld dat er voldoende waarborgen waren om tot heropstarten over te gaan, gezien de verbeteringen die men heeft aangebracht, de werkwijze die zal worden gevolgd en de manier waarop men zich in functie van de omgeving zal organiseren.

De heer Johan Malcorps : Dus de drempelwaarden tellen wel degelijk mee ?

Minister Theo Kelchtermans : De milieu-inspectie heeft daarin het laatste woord, ook ten overstaan van het beleid – ze werd daarvoor opgericht. Als ze vaststelt dat de toestand niet verenigbaar is met de omgeving, dan moet ze haar verantwoordelijkheid opnemen. De bijzondere onderzoekscommissie is dus geen milieu-inspectie. Dat mag niet worden verward. De commissie adviseert het beleid omdat we een soort begeleiding willen organiseren voor deze milieuactiviteiten.

Ik ga verder met uw volgende vraag. De bijzondere onderzoekscommissie heeft van in het begin gesteld dat uitbaters van verbrandingsovens de communicatie met de bewoners van de omgeving ter harte moeten nemen, naast de technische voorwaarden die moeten garanderen dat aan de nor-

Kelchtermans

men kan worden voldaan. Hierbij is essentieel dat de omwonenden volledig, correct en spontaan worden geïnformeerd.

Conform het advies van de commissie, die dat telkens in haar advies opneemt en nagaat wat er op het vlak van de communicatie gebeurt, hebben we daaromtrent zelf voorwaarden opgelegd aan de ovens van Houthalen en Oostende bij de ambtshalve aanvulling van de vergunningsvoorwaarden. Die voorwaarden omvatten de installatie van een communicatiecommissie.

We hebben niet in detail gezegd hoe die communicatiecommissie moet worden samengesteld. Dat zou niet goed zijn. We hebben wel gezegd dat ze moet bestaan uit vertegenwoordigers van de afdelingen die mee kunnen oordelen over de inhoudelijkheid. Er is dus een vertegenwoordiging van de afdeling Milieuvergunningen, van de OVAM, van de Vlaamse Milieumaatschappij, van de afdeling Preventieve en sociale gezondheidszorg, van de provincie, van de omwonenden en van de exploitant. Er is geen vertegenwoordiging van de afdeling Milieu-inspectie. Deze moet haar onafhankelijkheid behouden.

De gemeente moet zelf uitmaken hoe ze dit invult. Dat moet op de gemeenteraad worden beslist, waar men de representativiteit kan nagaan. Dat is nu eenmaal de politieke verantwoordelijkheid van de gemeente. De inwoners moeten haar indien nodig sanctioneren op het moment dat dit mogelijk is.

De programmering van de verwijderingscapaciteit gebeurt op het niveau van het Vlaams Gewest. Uit het debat over de verbrandingsovens bleek duidelijk de frustratie van het Vlaams Gewest niet meer invloed te hebben op een aantal elementen die bij de verwijdering van essentieel belang zijn en op de keuze van de technologie. We hebben dit echter niet in de hand. Wel formuleerden we een aantal suggesties die momenteel worden onderzocht.

De coördinerende taken van de provincies, zoals bepaald in artikel 16, paragraaf 6 van het afvalstoffendecreet, hebben betrekking op de uitvoering van de sectorale uitvoeringsplannen voor de huishoudelijke afvalstoffen. Dat is de opdracht van de provincie. In het licht van deze taak is ook bepaald dat naast het gewestelijk overlegplatform ook per provincie een overlegplatform wordt opgericht. In die zin heeft de provincie Antwerpen haar rol correct gespeeld. Er bestaat ook discussie over de

vraag of de provincie in een samenwerkingsverband rechtstreeks moet participeren. Deze discussie moet echter in de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden worden gevoerd. Ik meen dat de provincie moet coördineren, adviseren, vergunningen verlenen en haar onafhankelijkheid bewaren. Dit is een veel ruimer debat waarover de provincies niet zelden anders denken.

Uw vierde vraag handelt over de beste beschikbare technologie. In het plan staat duidelijk vermeld dat wordt gestreefd naar de beste beschikbare technologie. Ook na het debat in deze commissie hebben we het verwijderingsplan op dat vlak nog verscherpt. We hebben er de nadruk op gelegd dat er een onderzoek moet worden ingesteld naar de beste beschikbare technologie. Alle technologieën moeten plus- en minpunten toebedeeld krijgen. De evaluatie van de technieken zal worden opgenomen in het MER. Op basis daarvan kan men oordelen welke technologieën het best kunnen worden ingezet.

Het Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen 1997-2001 stipuleert dat het storten van afvalstoffen sterk moet worden beperkt. Enkel op bestaande sites kan een vergunning worden toegekend voor nieuwe stortcapaciteit. Of de stortplaatsen van IGEMO en IOK nog kunnen worden opgehoogd, zal moeten blijken tijdens de vergunningsprocedure. Beide aanvragen zijn op dit ogenblik nog in behandeling bij de bestendige deputatie.

Wat uw zesde vraag betreft, in verband met de milieuvergunningaanvraag van Fabricom voor het uitbaten van een milieupark in de Gentse Kanaalzone, loopt de procedure bij de bestendige deputatie nog. Het discussiepunt daarbij luidt of er naast de verbrandingscapaciteit zoals opgenomen in het Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen nog bijkomende capaciteit nodig is voor de verbranding van specifieke categorieën industrieel en bijzonder afval. Voor de verbranding van gelijkgesteld bedrijfsafval heeft ons plan in de nodige capaciteit voorzien. De specifieke categorieën industrieel en bijzonder bedrijfsafval behoren tot een ander deel van het verwijderingsplan. Daarover moet echter nog een globale beslissing worden genomen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Inzake het advies dat u over de oven van Houthalen hebt gekregen, vind ik het belangrijk dat men een afzonderlijke uitspraak doet over de gezondheid. Wanneer natuurlijk een eendoordeel wordt uitgesproken over dioxine, mag

Malcorps

men er toch van uitgaan dat men voldoende over de gezondheid heeft nagedacht. Naast het ingenieursaspect kan een oven een bepaalde technische norm halen. Maar ook het omgevingsaspect moet in vraag worden gesteld : hoe groot is de vervuiling in de omgeving van de oven, hoe groot is de historische vervuiling en vooral, welke gezondheidseffecten kunnen nu al worden vastgesteld ? Dit is van essentieel belang om een eindafweging te maken, zeker bij ovens die in het midden van een woonwijk gelegen zijn zoals in Sint-Niklaas of Wilrijk.

Ik weet wel dat men ook de opdracht heeft gekregen om het gezondheidsaspect te bekijken. Men mag er dan toch wel een uitdrukkelijke uitspraak over verwachten, zeker in het licht van de discussie die nu verder omtrent Wilrijk wordt gevoerd, onder meer door de universiteit van Antwerpen. Mensen die zich daarover uitspreken, zeggen dat gezondheid het belangrijkste is, en niet zozeer of men al dan niet de technische norm kan halen. Eigenlijk is die verwaarloosbaar in het geheel van de problematiek. Ik stel daarom toch nog eens de vraag naar dat gezondheidsaspect. Zult u aanvaarden dat in het advies over Wilrijk er geen uitdrukkelijk advies over gezondheid is opgenomen ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, ik herhaal mijn antwoord. De commissie is representatief samengesteld naargelang de verschillende aspecten van het probleem. Als ik een eenstemmig advies krijg, ga ik ervan uit dat het aspect gezondheid voldoende in de discussie aan de orde is gekomen. Dat is juist de interpretatie van een eenstemmig advies.

De heer Johan Malcorps : Maar het zegt er niets over.

Minister Theo Kelchtermans : We hebben ook gewestelijke en provinciale milieuvergunningcommissies, waar de diverse disciplines in zijn vertegenwoordigd. Ze brengen telkens advies uit over belangrijke milieuvergunningen. Als er staat dat het advies eenparig is, ga ik ervan uit dat Gezondheid, en eventueel Bos en Groen, zich allemaal bij het advies aansluiten. Als dat niet zo is, maken ze uitdrukkelijk voorbehoud. Ik heb hier geen voorbehoud gelezen. Bijgevolg ga ik ervan uit dat iedereen akkoord is met de inhoud van het geformuleerde advies, namelijk dat de oven opnieuw mag

worden opgestart, omdat aan een aantal belangrijke voorwaarden is voldaan, die er aanvankelijk niet waren. Dat is een gebiedsdekkend advies, waardoor degene die moet beslissen, de zekerheid heeft dat de discussie wetenschappelijk correct is gevoerd.

De heer Johan Malcorps : Zult u een advies over de Isvag-oven aanvaarden als er alleen maar in staat dat de norm van 0,1 voor dioxinen kan worden gehaald, zonder dat er enige uitspraak is over de gezondheidsaspecten ?

Minister Theo Kelchtermans : De mensen die deelnemen aan de commissie hebben hier hun opdrachten toegelicht. Hieruit is duidelijk gebleken dat de 0,1-norm maar één element is in de beoordeling. De reikwijdte is veel breder dan dat. Ook de communicatie met de omgeving, de gezondheidsrisico's en het specifieke van de inplanting spelen een rol. Het zijn niet de politici die zo een advies moet opstellen. Daarom is het juist aan wetenschappers toegewezen. Als men zo een advies krijgt, moet men ook consequent zijn en het onderschrijven. Anders ondergraaft men de werkzaamheden van de commissie.

De voorzitter : Ik heb de vraag gesteld aan de voorzitter van de bijzondere commissie of men een verouderde installatie dermate kan upgraden dat men de 0,1-norm kan bereiken. Ik heb hierop een affirmatief antwoord gekregen. Mijnheer Malcorps, u gaat nog een stap verder als u zegt dat de wijk zelf historisch is verontreinigd door de werking van een slecht functionerende oven. Dat zou volgens u moeten betekenen dat de oven sowieso niet kan worden heropgestart. Hier zitten we dus met twee stellingen.

De heer Johan Malcorps : Ik sta niet alleen met mijn stelling. Gisteren hebben enkele eminente deskundigen inzake gezondheid – geen ingenieurs – , zeer duidelijk gezegd dat de oven niet mag worden heropgestart, gezien de situatie in Wilrijk met de vervuiling door de ovens, door de Boomsesteenweg en andere industrie, en gezien de gezondheidsproblemen die nu worden gesignaleerd en die ook verder worden onderzocht. In geen geval zou het verantwoord zijn dat een commissie een uitspraak zou doen die ertoe leidt dat, gezien de norm inzake dioxinen kan worden gehaald, de oven opnieuw open gaat zonder dat men wacht op de gezondheidsonderzoeken. Dat zou een kleine volksopstand in de Neerlandwijk teweegbrengen.

De voorzitter : Als men die richting uitgaat met het beleid, dan moet men geen 1,2 miljard frank investeren om aan die norm te voldoen.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, over Isvag is er nog geen advies binnen. Ik wacht erop. Ik neem aan dat de discussie momenteel intern nog wordt gevoerd. In het advies van Houthalen zegt men uitdrukkelijk dat dispersieberekeningen, uitgevoerd door het VITO, bevestigen dat een emissie van minder dan 0,1 nanogram-equivalent per kubieke meter een insignificante bijdrage zal leveren tot de depositiewaarde van dioxinen. In mensentaal betekent dit dat in de onmiddellijke omgeving er geen effect is en een uitstoot van minder dan 0,1 wordt gegarandeerd.

Hier wordt het probleem ten aanzien van de omgeving aan de kaak gesteld, niet van de gezondheid. U verandert voortdurend uw criteria.

De heer Johan Malcorps : Deze uitspraak gaat over het soort van uitstoot. De vraag is of de omgeving van de oven een risicovol en kwetsbaar gebied is.

Minister Theo Kelchtermans : Bij een uitstoot van 0,1 niet. Dat staat hier. Men zegt zeer duidelijk : 'een insignificante bijdrage tot de depositie van dioxinen'.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Marc Olivier tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervanging van loden waterleidingen door milieuvriendelijke alternatieven ingevolge een beslissing van de Europese Raad van Ministers van Leefmilieu en het doorrekenen van de kosten aan de consument

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Olivier tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de vervanging van loden waterleidingen door milieuvriendelijke alternatieven ingevolge een beslissing van de Europese Raad van Ministers van Leefmilieu en het doorrekenen van de kosten aan de consument.

De heer Olivier heeft het woord.

De heer Marc Olivier : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de Europese Raad

van Ministers van Leefmilieu besliste in de tweede helft van oktober dat de loden drinkwaterleidingen moeten worden vervangen door milieuvriendelijke alternatieven. Met deze beleidsmaatregel wil de Europese Raad van Ministers het loodgehalte in het drinkwater verminderen van 50 tot 10 microgram per liter.

Uiteraard wil ik met deze interpellatie deze beleidsmaatregel niet in twijfel trekken. Het nastreven van een vermindering van het loodgehalte in het drinkwater is vanuit het oogpunt van de volksgezondheid lovenswaardig. Lood hoopt zich immers op in het skelet en werkt als een sluipend gif. Het is vooral schadelijk voor zuigelingen, kinderen jonger dan zes jaar en zwangere vrouwen. Langdurige inname van lood tast de intellectuele vermogens aan en leidt tot leer- en gedragsstoornissen.

In deze interpellatie staat echter de volgende vraag centraal : wie zal de factuur van deze operatie moeten betalen ? Uit het antwoord op een schriftelijke vraag betreffende dezelfde aangelegenheid blijkt immers dat de kostprijs voor de vervanging van deze loden leidingen voor het Vlaams Gewest wordt geschat op bijna 8 miljard frank. De vervanging van de loden binneninstallaties, dus de buizen vanaf de persoonlijke watermeter, zit dan nog niet in deze prijs vevat.

Uit een rondvraag blijkt dat de meeste drinkwatermaatschappijen over weinig of geen financiële reserves beschikken om deze kosten te dragen. Ze zijn dan ook van plan om deze vervangingskosten door te berekenen aan de consument. Dat zou niet rechtstreeks gebeuren, maar via een tariefverhoging van het water. Ook de maatschappijen die wel voldoende reserves hebben opgebouwd, zijn van plan deze kostprijs door te berekenen aan de consument indien de andere maatschappijen tot een prijsverhoging zouden beslissen.

Graag had ik van de minister een antwoord op de volgende vragen. Ten eerste, is de minister van oordeel dat de drinkwatermaatschappijen deze vervangingskosten mogen doorberekenen aan de consument ? Betreft het hier geen instandhoudings- en verbeteringswerken, die ten laste vallen van de drinkwatermaatschappijen zelf ?

Ten tweede, welke stappen kan of zal de minister ondernemen om te voorkomen dat de vervangingskosten worden doorberekend aan de consument ? Bestaan er eventueel andere financieringsmogelijkheden ? Misschien kan Europa een financiële bijdrage leveren ? Kan de kostprijs niet worden

Olivier

gespreid in de tijd ? De vervanging dient immers pas binnen vijftien jaar te worden verwezenlijkt.

Ten derde, bestaat er voor de consument een verplichting om de loden binneninstallaties te vervangen ? Zo ja, draagt de consument dan ook de kosten voor deze vervanging ? Wat is de gemiddelde kostprijs per abonnee voor het vervangen van deze binneninstallatie ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, naast het aspect van de kostprijs is ook het tijdsverloop van deze operatie belangrijk. Wanneer zal deze sanering beëindigd zijn ? Er zijn immers grote risico's voor de volksgezondheid. Als blijkt dat het te traag gaat, zullen er dan bijkomende inspanningen worden geleverd ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer Olivier, uw eerste vraag luidde of de kosten rechtstreeks of onrechtstreeks aan de verbruiker worden doorberekend. Mijns inziens kan dit niet anders, vermits het budget van de openbare watervoorziening in evenwicht moet zijn. Er komt geen financiering van het Vlaams Gewest. De watermaatschappijen zijn zelf verantwoordelijk en zullen de kosten dus moeten doorberekenen aan de verbruiker. Zoals u zegt, kan dit eventueel worden vermeden als Europa daarvoor – onder bepaalde voorwaarden – budgetten zou verstrekken. Er is momenteel echter geen enkele reden om aan te nemen dat Europa dat zou doen.

De vervangingskosten, zelfs indien ze gedefinieerd zijn als instandhoudings- en verbeteringswerken, hebben steeds een invloed op de resultaatrekening. Dit betekent dat wanneer door een meeruitgave in de investering negatieve resultaten blijken, men dit moet compenseren door reserves uit het verleden aan te spreken of door een prijsverhoging van het drinkwater. Ik herinner u aan de discussies die we hierover in het verleden hebben gevoerd. Zowat iedere maatschappij heeft haar eigen referentiekader om de drinkwaterprijs te berekenen.

De prijs voor de vervanging van loden leidingen kan gespreid worden. Dit gebeurt in het algemeen over een periode van 15 jaar. Het is praktisch onmogelijk om op heel korte termijn alle vervangingen door te voeren. Deze termijn is trouwens

een minimumtermijn, vermits de richtlijn volgens mijn gegevens nog niet is goedgekeurd en zeker nog niet gepubliceerd. Men kan hier nu dus al op anticiperen.

De meeste drinkwatermaatschappijen zijn al meerdere jaren bezig met het vervangen van de loden leidingen in het kader van onderhoudswerken, wegeniswerken en dergelijke. Het klopt trouwens niet dat de maatregel onaangekondigd in werking zal treden. In april 1995 werd door Euro, de overkoepelende Europese maatschappij voor drinkwatermaatschappijen, een symposium gehouden over de loodproblematiek in het drinkwater. Daar al werd het debat over de vervanging van loden leidingen gehouden. De gegevens kan men terugvinden in een rapport over de financiële en economische implicaties. Diverse drinkwatermaatschappijen hebben hierop geanticipeerd en hebben de afgelopen jaren hun inspanningen ter vervanging van de loden leidingen dan ook opgedreven.

Ik kan vooralsnog geen antwoord geven op uw vraag of men kan rekenen op Europese financiering.

Artikel 7, paragraaf 3 van het gemeenschappelijk standpunt door de raad vastgesteld met het oog op de aanneming van de respectieve richtlijn zegt over de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water het volgende : "in het geval van water worden, overeenkomstig lid 1, punt a, de lidstaten geacht aan hun verplichtingen krachtens de artikelen 4 en 9, lid 2 te hebben voldaan, wanneer kan worden vastgesteld dat de overschrijding van de overeenkomstig artikel 6 vastgestelde parameterwaarde te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud ervan". Een lidstaat of een regio voldoet aan de voorwaarden als men kan aantonen dat wanneer men een eindwaarde meet die hoger is dan de parameterwaarde, dit komt door het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud ervan.

Dit betekent ook dat de consument niet verplicht is om de loden binneninstallaties te vervangen. Men kan hem dit wel aanraden. Men heeft de voorlopige kosten voor de vervanging van een binneninstallatie berekend. Het zou om ongeveer 120.000 frank per woning gaan. Dit zou de gemiddelde kost zijn voor de vervanging van oude leidingen door milieuverantwoorde materialen in een gemiddelde woning.

De voorzitter : De heer Olivier heeft het woord.

De heer Marc Olivier : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Van de kostprijs voor het vervangen van de leidingen vanaf de watermeter ben ik wel even geschrokken. Op dit moment is het uitgesloten om nog dergelijke leidingen te installeren. Wanneer men tot de werken overgaat, kan men die ook in aanmerking nemen bij het toekennen van de saneringspremie, voor zover iemand daar recht op heeft. Gelet op de volksgezondheid, kan door de Vlaamse regering worden overwogen om bij vervanging van dergelijke leidingen, in een tegemoetkoming te voorzien. Het is misschien voorbarig, maar ik zou graag hierover de mening van de minister horen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Voor mij ligt een schriftelijke vraag van de heer Geysels, gericht aan de vorige minister van Leefmilieu, de heer De Batse-lier. In zijn antwoord maakte de toenmalige minister gewag van een studiecentrum voor waters, waarin de loodbelasting afkomstig van de belangrijkste loodbronnen – industrie, atmosfeer, stof, algemene voeding, enzovoort – in het Vlaams

Gewest zou worden onderzocht. Zones met een hoge algemene loodbelasting zouden zo op een zuiver wetenschappelijke basis kunnen worden geplaatst tegenover zones met een lage loodbelasting. Hoever staat het hiermee ? Is die studie afge- werkt ?

Minister Theo Kelchtermans : Het zou goed zijn die studie te actualiseren. Als men maatregelen neemt, dient men een onderscheid te maken tussen zones die een ernstige belasting veroorzaken en zones die nauwelijks problemen opleveren. Ik sta natuurlijk achter het voorstel als dit de mensen kan stimuleren om sneller maatregelen te treffen ter bevordering van de volksgezondheid. Dit kan evenwel het best worden behandeld door het departement voor Huisvesting of Volksgezondheid.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 16.18 uur.*
